

*М. Оспанов атындағы Батыс
Қазақстан медициналық
университеті*

□ Тақырыбы:

**Көпұлтты Қазақстан жағдайында тұлғаны
полимәдениетті бағытта тәрбиелеу.**

Маман тұлғасы

- Орындаған: Жаксылыков А
  - Группа: 114 «Б»
- Мамандығы: Жалпы медицина
  - Тексерген: Бекешова Г.У

ЖОСПАР

1. Кіріспе
2. Негізгі бөлім
3. **1.ХХІ ғасыр білімді де, білікті, бәсекеге қабілетті, көптілді, көпмәдениетті тұлғалар ғасыры болмақ**
4. **2. Көптілділік ауызекі сөйлеу тілінің даму кезеңінде қалыптасады**
5. **Көптілдік – полимәдениетті қалыптастырудың негізі**

Қорытынды

XXI ғасыр білімді де, білікті, бәсекеге қабілетті, көптілді, көпмәдениетті тұлғалар ғасыры болмақ. Елбасы 2014 жылы «Мәңгілік ел» атты Қазақстан халқына Жолдауында білім саласы қызметкерлерінің алдына үлкен міндеттер қойды. «Ұлттық білім берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды жұмыс күтіп тұр. 2020 жылға қарай Қазақстандағы 3 - 6 жас аралығындағы балаларды мектепке дейінгі біліммен 100 пайыз қамту жоспарлануда. Сондықтан, оларға заманауи бағдарламалар мен оқыту әдістемелерін, білікті мамандар ұсыну маңызды. Орта білім жүйесінде жалпы білім беретін мектептерді Назарбаев зияткерлік мектептеріндегі оқыту деңгейіне жеткізу керек. Қазақстан тұрғындары үш тілді қатар қолданып, яғни қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – халықаралық тіл ретінде, ағылшын тілі - әлемдік экономиканың жетістікті интеграция ретінде, жоғары білімді елдер қатарында қабылдауы тиіс», - деп атап көрсетті Н.Ә.Назарбаев.

Көптілді білім беру – көпқырлы мәселе. Оның әр міндетін әр қырынан қарау әрбір ұстаздың алдында тұрған басты міндеттерінің бірі. Ұстаздың негізгі мақсаты – көптілді және көпмәдениетті құзыреттілікті игерген жеке тұлғаны тәрбиелеп, полимәдениетті тұлғаны қалыптастыруға атсалысу.

Балаларды тәрбиелеуде тіл ерекше орын алады, өйткені тіл - адамдардың өзара түсіну, қатыныс құралы болуымен қатар, қоғам мен табиғаттың, адамның рухани айнасы. Әр ұлт өкілі өзінің ана тілін құрметтесе, басқа тілді меңгеруіне еш бөгет болмайды, керісінше, ол адамды адамгершілікке, көрегенділікке, мейрімділікке, өз ұлтының, елінің, жерінің азаматы болуға жетелейді. Сондықтан үш тіл білу – қазіргі заман талабы. Тіл – қай ұлтта, қай елде болса да қастерлі, құдіретті. Тіл байлығы – әрбір елдің ұлттық мақтанышы. Тіл – ұлттың жаны. Ал ұлттың болашағы – оның ана тілі. Ана тілін жақсы білмейінше, сауатты сөйлеп, сауатты жазып, тіл байлығын мол қолданбайынша, шын мәніндегі мәдениетті адам бола алмайсың.

Біздің өміріміздің мәні де, салтанаты, махабаты, мәртебесі де – бала. Бала -біздің болашағымыз, еліміздің ертеңі, келешегіміздің келбеті. Ол әр шаңырақтың шаттығы, қуанышы, баға жетпес бақыты. Сондықтан бала тәрбиесі – бүгінгі күннің өзекті мәселесінің бірі. «Тәрбие басы – тал бесік» дегендей, баланың дұрыс өсуі, дұрыс тәлім-тәрбиеге бейімделуі алдымен отбасына, сонан соң балабақша мен мектептегі тәрбиеге байланысты.

Біздің «Ақ бота» бөбекжай - бақшадсында әртүрлі отбасынан әртүрлі ұлттың балалары тәрбие алып жатыр және аталған мекемеде полимәдени тәрбие тақырыбы маңызды орын алады.

Көптілділік — заман талабы. Бір халықтың мәдениетін басқаларымен салыстыру арқылы ғана, әлем суретін әр алуан әрі тұтас көруге мүмкіндік беретін ұлттық мәдениеттің барлық ерекшеліктерін және құндылықтарын сезінуге болады.

Көптілділік адамдардың өзара түсінісуіне жол ашады және қоғамда да, өмірде де өзіндік орын алады

Сондықтан, мемлекеттік тілді және басқа тілдерді үйрену арқылы балалар мен жастардың әлем және ұлттық мәдениетті игерулеріне, өз халқы мен басқа Қазақстан халықтарының дәстүрлері мен мәдениетін зерттеуіне және қабылдауына жағдай жасау керек, яғни полимәдениетті тұлға қалыптастыру керек.

Полимәдениеттілік тәрбие әлем және әр түрлі халықтардың мәдени ұқсастықты сақтауын, ынтымақтастық және түсінісуді, адамның рухын таратады. Әлемдік бірлестікте адамның өзін-өзі тәрбиелеуге деген талпынысы пайда болады.

«Өз тілің – бірлік үшін, өзге тіл – тірлік үшін» дегендей, көп тіл білетін адамның көп нәрсеге қол жеткізетіні, басқаларға қарағанда қалаған жерінде жұмыс істеуіне де мүмкіндігі мол екені, қай елге барса да алдынан жасыл жарық жағылып тұратыны белгілі жәйт. Жеті жұрттың тілін біліп, мемлекеттің мүддесін, ұлтың мен жұртыңның жай-күйін әлемге дауысың жететін мінберден асқақтата айтып тұратын күнге жетуіміз керек

Дегенмен, сол көптілділік іргетасы ана тілден қалануы керек.. Заман өзгерген сайын әдіс-тәсілдер көбейіп, жаңарып, толығып жатыр. Балалардың тілін дамытуды, қызықты үйрету үшін жаңа әдістер мен технологияларды өз тәжірибемізде қолдануға ізденеміз. Жаңа технологияны, әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану білім сапасын арттырады сонымен қатар тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу барысында балалардың жас ерекшелігін ескеру әдіс-тәсілдерді таңдаумен сай келеді.

Көптілдік – полимәдениетті қалыптастырудың негізі
XXI ғасыр білімді де, білікті, бәсекеге қабілетті, көптілді,
көпмәдениетті тұлғалар ғасыры болмақ. Елбасы 2014 жылы
«Мәңгілік ел» атты Қазақстан халқына Жолдауында білім саласы
қызметкерлерінің алдына үлкен міндеттер қойды. «Ұлттық білім
берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды
жұмыс күтіп тұр. 2020 жылға қарай Қазақстандағы 3 - 6 жас
аралығындағы балаларды мектепке дейінгі біліммен 100 пайыз
қамту жоспарлануда. Сондықтан , оларға заманауи
бағдарламалар мен оқыту әдістемелерін, білікті мамандар ұсыну
маңызды. Орта білім жүйесінде жалпы білім беретін мектептерді
Назарбаев зияткерлік мектептеріндегі оқыту деңгейіне жеткізу
керек. Қазақстан тұрғындары үш тілді қатар қолданып, яғни
қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – халықаралық тіл ретінде,
ағылшын тілі - әлемдік экономиканың жетістікті интеграция
ретінде, жоғары білімді елдер қатарында қабылдауы тиіс»,- деп
атап көрсетті Н.Ә.Назарбаев.

Көптілді білім беру – көпқырлы мәселе. Оның әр міндетін әр қырынан қарау әрбір ұстаздың алдында тұрған басты міндеттерінің бірі. Ұстаздың негізгі мақсаты – көптілді және көпмәдениетті құзыреттілікті игерген жеке тұлғаны тәрбиелеп, полимәдениетті тұлғаны қалыптастыруға атсалысу.

Балаларды тәрбиелеуде тіл ерекше орын алады, өйткені тіл - адамдардың өзара түсіну, қатыныс құралы болуымен қатар, қоғам мен табиғаттың, адамның рухани айнасы. Әр ұлт өкілі өзінің ана тілін құрметтесе, басқа тілді меңгеруіне еш бөгет болмайды, керісінше, ол адамды адамгершілікке, көрегенділікке, мейрімділікке, өз ұлтының, елінің, жерінің азаматы болуға жетелейді. Сондықтан үш тіл білу – қазіргі заман талабы. Тіл – қай ұлтта, қай елде болса да қастерлі, құдіретті. Тіл байлығы – әрбір елдің ұлттық мақтанышы. Тіл – ұлттың жаны. Ал ұлттың болашағы – оның ана тілі. Ана тілін жақсы білмейінше, сауатты сөйлеп, сауатты жазып, тіл байлығын мол қолданбайынша, шын мәніндегі мәдениетті адам бола алмайсың.

Қорытынды

«Өз тілің – бірлік үшін, өзге тіл – тірлік үшін» дегендей, көп тіл білетін адамның көп нәрсеге қол жеткізетіні, басқаларға қарағанда қалаған жерінде жұмыс істеуіне де мүмкіндігі мол екені, қай елге барса да алдынан жасыл жарық жағылып тұратыны белгілі жәйт. Жеті жұрттың тілін біліп, мемлекеттің мүддесін, ұлтың мен жұртыңның жай-күйін әлемге дауысың жететін мінберден асқақтата айтып тұратын күнге жетуіміз керек

Дегенмен, сол көптілділік іргетасы ана тілден қалануы керек..

Заман өзгерген сайын әдіс-тәсілдер көбейіп, жаңарып, толығып жатыр. Балалардың тілін дамытуды, қызықты үйрету үшін жаңа әдістер мен технологияларды өз тәжірибемізде қолдануға ізденеміз. Жаңа технологияны, әдіс-тәсілдерді тиімді қолдану білім сапасын арттырады сонымен қатар тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу барысында балалардың жас ерекшелігін ескеру әдіс-

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Мәңгілік ел», Астана қ. Ақорда, 17 қаңтар 2014ж..
2. Журнал «Қазақ тілі мен әдебиеті қазақ, орыс сыныптарында».-2013.№2
3. Журнал «Қазақ әдебиеті және мемлекеттік тіл ».-2012.№2(3В)
4. Журнал «Қазақ тілі мен әдебиеті қазақ, орыс сыныптарында».-2013.№2
5. Журнал «Қазақ тілі мен әдебиеті орыс мектебінде».-2011.№5